

แสงสว่างของธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม วันนี้นำเข้าพรรษาไป เกือบกลางพรรษาแล้ว ในพรรษานี้พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ให้ พระอยู่จำที่ใด เป็นหน้าฝน ญาติโยมต้องมีการกสิกรรม การทำไร่ทำนา การจะจรไป ไปเหยียบพืช ไร่เขา พระพุทธเจ้าให้พระอยู่จำพรรษา ๓ เดือน อยู่จำพรรษา ๓ เดือนแล้วตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เพราะเวลาเที่ยวไปก็เที่ยวไปอยู่แล้ว ในเวลาชดงค์ใจ เวลาจำพรรษาภายในพรรษา ๓ เดือนนี้ให้กาย กับใจประพฤติปฏิบัติ ตั้งใจเพื่อจะทำให้ตัวเองมีที่เกาะที่ยึดใจ เพราะว่าในพรรษานี้มันต้องเป็นการ เข้มขัน ในการประพฤติปฏิบัติต้องเข้มข้นขึ้น ไม่ใช่ทำสักแต่ทำ เหมือนเราทำอยู่ปกติ

ชีวิตหนึ่งเกิดมานี้พบพระพุทธศาสนานี้ประเสริฐมาก ประเสริฐที่สุด ประเสริฐจริงๆ ว่าแสง ของธรรม แสงธรรมส่องอำไพนะ ธรรมนี้เจริญในไตรภพ แสงของธรรมส่องอำไพ พระพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรม ส่องอำไพในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วธรรมนี้เจริญในไตรภพ ใน ๓โลกธาตุใด ในไตรภพ ในกามภพ ในรูปภพ ในอรุภพ นี้ธรรม แสงของธรรมส่องอำไพ ส่อง อำไพมา ๒,๕๔๒ ปี ปัจจุบันนี้เป็นเพียงวัน พระอาทิตย์ส่องอยู่เพียงวันเลย ในเรื่องของศาสนา

แต่ชีวิตเรา ชีวิตเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี้แสงของธรรมส่องอำไพ ธรรมจะเจริญใน ไตรภพ แต่มันในหัวใจของเราเจริญไหม เราสามารถเปิดแสงของใจเรา ใจของเราเป็นความทุกข์ ความร้อน เปิดรับแสงของธรรมได้ไหม แสงของธรรมจะเข้าถึงใจเราไหม แสงของธรรมเปรียบ เหมือนพระจันทร์ส่องไปในทั่วโลก พระจันทร์ พระอาทิตย์ส่องมา แสงของธรรมเป็นธรรมชาติ ธรรมนี้เป็นกลาง เป็นของกลางอยู่

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม ๒,๕๔๒ ปีนะ กึ่งกลางของศาสนาใน
เที่ยงวันพระอาทิตย์ส่องแรงมาก แสงของธรรมร้อนแรงมาก แล้วหัวใจเราได้รับผลประโยชน์ใหม่
ในไตรภพ ใน ๓ โลกธาตุ เราเวียนว่ายตายเกิดในนั้น ในพรรษา ใน ๓ เดือน ในพรรษานี้เราทำอะไร
ของเราขึ้นมาได้ประโยชน์ขนาดไหน เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ที่ว่าประเสริฐ ประเสริฐ
ตรงนี้ไง

แสงของธรรมส่องอำไพ พระพุทธเจ้าเป็นผู้รื้อกันมาแล้วประกาศไว้ ประกาศธรรมไว้ รื้อกัน
มาไม่ใช่รื้อมาเพื่อประกาศให้เรารู้ รื้อกันมาเพื่อให้ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นจาก
กิเลส เสวยวิมุตติสุขก่อน มันสำคัญที่ใจที่เสวยวิมุตติสุข สุขที่เป็นสุขเยี่ยงแท้ สุขที่ว่าไม่คลอนแคลน
สุขอันนั้นเป็นแก่นของศาสนาพุทธไง เป็นแก่นของศาสนา

แล้วเราชาวพุทธ เราเปล่งวาจาว่าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นนักปฏิบัติด้วย เราก็ต้องจับแก่น
ของศาสนา เข้าถึงแก่นของศาสนาให้ได้ แก่นของศาสนา เห็นไหม แสงของธรรมอันนี้เป็นแสงของ
ธรรม ส่องอำไพในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่องอำไพในหัวใจของอริยสาวก
ต่างๆ แต่มันไม่ส่องอำไพในหัวใจเรา หัวใจเรามีคบอด หัวใจที่มีคบอดไม่เคยรับแสง ไม่เคยเห็นแสง
มันจะมีความสุขมาจากไหน

มันก้องกังวานอยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก้องกังวานอยู่ในหัวใจของ
อริยสาวกต่างๆ ที่เดินตามธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราพยายามอยู่ ความพยายาม
ของเรา ความพยายามของผู้ที่จะพ้นจากกิเลส มันต้องมีความเข้มแข็ง ความพยายามของผู้พ้นจาก
กิเลส เพราะความบีบบีบี่ไฟของทุกข์ในหัวใจนี้มันเผาผลาญเรา

เวลาทุกข์ขึ้นมาทุกคนร่ำร้องว่าทุกข์ “ทุกข์มาก ทุกข์มาก” จะเครื่องอำนวยความสะดวกของ
โลกเขา น้ำแข็งห้องเย็นไหนว่าจะเย็น จะให้หัวใจมีความทุกข์เข้าไปอยู่ในนั้น มันก็ทุกข์ มันก็ร้อน
ความทุกข์นี้มันอยู่ในหัวใจ ไม่มีสิ่งใดจะชนะความทุกข์ได้นอกจากธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเท่านั้น

ธรรมตามความเป็นจริง ความมีคบอดอันนั้นเป็นความทุกข์ใจ ความลังเลสงสัย ความไม่รู้
จริง ความไม่รู้เรื่องใดๆ มันเป็นทุกข์ ความเป็นทุกข์อันนั้นมันเป็นของจริงอยู่ในหัวใจของทุกๆ ดวง

อยู่ในหัวใจของผู้ที่เกิดมา ผู้ที่เกิดมา เกิดมาพร้อมกับกิเลส กิเลสพาเกิดมา ใ้ลูกศรที่อยู่ในหัวใจนั้นมันเป็นสังขะ เป็นสังขะความจริงอันหนึ่ง สังขะที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับเรา แต่อริยสังขะ เห็นไหม อริยสังขะกับ สังขะความจริง ความจริงมันเกิดอยู่ เราเข้าถึงกันสังขะความจริงเฉยๆ เกิดมาแล้วต้องตาย เกิดมาแล้วต้องตายก็ยอมรับกัน เกิดมาแล้วต้องทุกข์ก็ยอมรับกัน เกิดมาแล้วโลกเขาตื่นกัน ในทรัพย์สมบัติ ในสิ่งที่เป็นเครื่องอยู่ของโลกก็ตื่นกัน

มันเป็นเครื่องอยู่อาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิเสธเรื่องสิ่งนั้น ไม่เคยปฏิเสธนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ฉลาดมาก รู้แจ้งโลกทั้งโลกนอกโลกใน จะไม่รู้ได้อย่างไรว่าอะไรเป็นเครื่องอยู่อาศัย อะไรเป็นของจริง

ทีนี้เราเกิดมาแล้ว เราเกิดมาท่ามกลางเครื่องอาศัย แล้วเราก็ตัดใจในเครื่องอาศัย เราไม่ทะลุเข้าไปถึงความจริง เราเกิดมาถึงเป็นสังขะ แล้วก็ยอมรับกันว่าอันนี้เป็นสังขะ เป็นสังขะเกิดมาแล้วก็ต้องตาย มันยอมรับแบบคนยอมจำนน แล้วถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม ใครจะเอาธรรมอันนี้มาเป็นให้เราเดินได้ ให้เราก้าวเดินตามได้

เราจะก้าวเดินตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าเป็นธรรมแท้ๆ เป็นธรรมแท้ๆ นะ เป็นธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิม ถ้าเป็นธรรมที่ว่าพระพุทธรูป พระพุทธรูปองค์หนึ่ง ตรัสรู้ขึ้นมาแล้วมาสร้างธรรมขึ้นมา มาสร้างสิ่งความเป็นจริงขึ้นมา นรกสวรรค์มันต้องไม่เป็นไตรภพสิ ไม่เป็นไตรจักรวาลที่ว่าเราต้องเวียนว่ายตายเกิด มันเป็นเรื่องที่มีอยู่ดั้งเดิม แต่เราปฏิเสธความเป็นมีอยู่ดั้งเดิม ปฏิเสธใจ นี้หัวใจมันเห็นผิด ความเห็นผิดมันมีคบอด ความมีคบอดมันเอาความลึกลับลึสงสัยมา ความลึกลับลึสงสัยมาคือความที่ทำให้ใจขุ่นมัว ใจไม่ก้าวเดินออกไป เห็นไหม มันถึงไม่เข้าถึงธรรม สังขะที่รู้ก็ว่ารู้ รู้สังขะ สังขะแต่ยังไม่รู้ถึงอริยสังขะ

อริยสังขะเกิด...ทุกข์ทุกคนบ่นว่าทุกข์ แต่ไม่เคยมีใครเคยเห็นรู้จักทุกข์ แล้วจับทุกข์นี้ตั้งขึ้นมาให้เป็นสิ่งที่ว่า เป็นเป้าหมายในการกระทำใจ ทุกข์บ่นกันที่ใจ บ่นกันที่ปาก บ่นกันๆ ความบ่นว่าทุกข์ มันบ่นออกมา แต่คนที่บอกอาศัยอยู่เป็นพลังงานสร้างทุกข์อันนั้นอยู่ไหน เราไม่เคยเห็นทุกข์ เราบ่นกันไปว่าทุกข์ๆ เราบ่นกัน เพราะมันเป็นคำบ่น มันเป็นคำอาศัย เป็นนามธรรมอยู่ในหัวใจนี้

บ่นออกมาที่เครื่องอยู่อาศัย ынกับเครื่องอยู่อาศัย ынกับวัตถุข้างนอก แต่อาการที่เกิดทุกข์ อาการที่ทำให้เกิดทุกข์ ถึงว่าอันนั้นเป็นอริยสัจ

สัจจะความจริงอยู่เราเป็นสัจจะ แล้วคนที่มีความรู้มาก คนที่รู้มากกว่าคนนั้นเก่ง คนนี้ฉลาด ...ฉลาดในทางโลกนะ ความฉลาดของกิเลส กิเลสมันพาให้ความคิดของมันเป็นฉลาด ความคิดของเขา นะ เราว่าเราฉลาด เราคิดว่าเราฉลาด แต่พอเราฉลาดขึ้นมา ความคิดอยู่ที่ฉลาดๆ นี่มันมีกิเลสพาติด ด้วยพอกิเลสพาติดขึ้นมา คิดออกไปขนาดไหน มันก็กว้างแต่กองทุกข์มาโดยที่เราไม่รู้สึกรู้ตัว เราไม่รู้สึกรู้ตัว ฟังสิ ทั้งๆ ที่เราคิดเอง เราว่าคิด เราเคยคิด เราเคยทำกรงานของเรา เราเคยหาวัตถุ หาสิ่งของ มา เราว่าเราเหมาะสมไว้ เราเป็นคนฉลาด เราว่าเราฉลาดไง กิเลสมันทำให้คิด มันพาให้คิดไป กิเลสมันฉลาดกว่าเรา มันทำให้เราโง่โง่

เราโง่กว่ากิเลส คำว่ากิเลสมันคือการกว้านเอาความทุกข์เข้ามาหาเรา คำว่าฉลาดๆ นั้นเป็นฉลาดในการที่เราฉลาดในการดำรงชีวิตอันหนึ่ง แต่ความนี้มันไม่ใช่กิเลส แต่การสิ่งที่เกินเลยกว่านั้น หามาแล้วมันไม่รู้จักพอใจ ความที่ไม่รู้จักพอ ความที่คิดสิ่งเกินจากหลักความเป็นจริงไป ความคาดความหมาย ตัดทอนความทะยานอยาก ความทะยานอยาก ตัดทอนอันนั้นเป็นกิเลส กิเลสมันหลอกให้เราโง่ มันฉลาด นี่เราไม่รู้ แต่เวลาเราคิดว่าเราฉลาด อันนี้มันเกิดจากกิเลส คำว่า “กิเลส” คือมันฟุ้งซ่าน มันหยุดยั้งไม่ได้โง่

เราเกิดมาพร้อม เกิดมาเป็นคน ตั้งแต่วันปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา เราก็ตื่นขลุกๆ ขลักๆ อยู่ในครรภ์ของมารดา แสบร้อนเวลาเขากินของเผ็ดของร้อนเข้าไป เวลากินอาหารเข้าไปเป็นประโยชน์ต่อร่างกายมันก็มีความสุขอยู่ได้ ก็ขลุกขลักๆ อยู่ ความคิดมันตั้งแต่ปฏิสนธิขึ้นมา มันก็นอนอยู่ในครรภ์ของมารดา จนเกิดออกมาจากช่องคลอดของมารดา แล้วก็โตมา ความคิดไม่เคยหยุด ฟังสิ

นี่โรงงานของใจเปิดแล้วดับไม่ได้ เครื่องยนต์เครื่องไหนบ้างที่มันติดเครื่องแล้วดับไม่ได้ เครื่องยนต์นั้นมันฟังนะ แต่หัวใจของเราคิดพร้อมกิเลสคิดแบบนั้นนะ ความคิดนี้ไม่เคยหยุด แม้แต่นอนมันก็ฝัน ฝันสุข ฝันดิบ ฝันอยู่อย่างนั้น มันฝันของมันออกไปตลอด นี่เขาวนอนเป็นการพักจิต มันพักตรงไหน? มันไม่ได้พัก ก็เครื่องยนต์มันพักไม่ได้

ความคิดออกมามันก็คิดกันแบบเหนื่อยห่อ คิดกันออกไปเรื่อย เห็นใหม่ ความเครียด ความเมื่อยล้า ความคิดออกไป มันถึงว่าปัญญาอันนี้ที่เราว่าฉลาดๆ นั้น มันเป็นโลกียะ มันเป็นปัญญาของโลกเขา มันเป็นปัญญาที่ว่าใช้เป็นวิชาชีพ เป็นปัญญาที่ว่าบีบบีสีไฟกัน มันเบียดเบียนตนก่อน เบียดเบียนตนให้เราร้อน แล้วก็จะไปเบียดเบียนผู้อื่นต่อ นี่ถึงว่าเป็นปัญญาของโลกียะ

มันมีด มีดขนาดนั้นนะ มีดจนไม่รู้ว่ามีใครคิด ใครเป็นคนปรุลงนั้นนะ ปัญญาว่าเป็นปัญญาเราๆ แต่กิเลสพาคิดยังไม่รู้เลย นั้นนะ มันถึงต้องทำความสงบใจ ทำความสงบก่อน ทำความสงบให้จิตมันสงบจากความคิดเดิม ความคิดเดิมคือความคิดที่มันกว้านโลกเข้ามา ความคิดเดิมมันกว้านของที่เป็นพิษเข้ามา คนเราเป็นโรคเป็นภัย อาหารการกิน ของแสลงเขายังไม่กิน

ไอ้ที่มันกว้านความคิดให้มันท้องใหญ่ หัวใจคิดนี้ท้องมันใหญ่ มันกว้างมากนะ มันกว้านมาได้ทั้งหมด ๓ โลกธาตุ คิดถึงสวรรค์ คิดถึงในโลกนี้ คิดถึงโลกพระจันทร์ มันคิดไปหมด นั้นนะมันกว้าน ความคิดมันเว้งว้างมันกว้างใหญ่ มันสะสมเข้ามาเป็นความทุกข์ทั้งหมด ถึงพยายามทำใจให้สงบ ต้องทำใจให้สงบก่อน พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ไง สอนตรงให้พักเครื่อง เครื่องยนต์มันร้อน เครื่องยนต์มันรุนแรง เครื่องยนต์มันจะพังอยู่แล้ว ทำไมไม่พักเครื่อง แต่ไม่คิดตรงนั้น บ่นแต่ทุกข์ทุกข์ บ่นกันว่าทุกข์ แต่ไม่รู้วิธีดับเครื่อง

พระพุทธเจ้าถึงสอนว่ากรรมฐาน ๔๐ ห้อง นี่เป็นอาหารของใจ นึกถึงพุทโธ นึกถึงพุทโธ นึกถึงชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นกรรมฐานอันหนึ่ง เป็นกรรมฐาน ฐานที่ตั้งที่ควรแก่การงาน ฐานนะ เราไปทำงานกันที่โรงงาน เราไปทำงานกันที่บ้าน เราประกอบอาหาร เราทำงานในโรงครัว เห็นไหม นี่เราประกอบอาหาร

แต่งานของใจมันมีฐานที่ตั้งใจ ถึงว่า “กรรมฐาน ฐานที่ตั้งของใจ” ความสงบของใจมันเป็นพื้นฐานใจ ถ้าจิตสงบถึงฐิติจิต ทำความสงบจิตนี้จะลงไปถึงฐิติจิต ก็คือจิตนี้สงบไปถึงฐานของจิต นั้นนะฐานที่ตั้งคือภาวสวะ ตั้งจิตนี้มันขับเคลื่อนออกมาจากตรงนี้ไง ตรงที่กลางหัวใจ ตรงที่พื้นฐานของใจ จากความคิด ความคิดมันต้องลอย เราจับต้องความคิดเราไม่ได้ จับต้องความคิดคนอื่นก็ไม่ได้ คนโง่ก็เป็นเหยื่อของคนฉลาดให้เขาหลอกไปเรื่อย ใ้วางใจเขาไปเรื่อย แต่ตัวเองยัง

วางใจตัวเองไม่ได้ ตัวเองยังไม่เห็นพื้นที่ของตัวเอง ตัวเองยังไม่รู้จักตัวเอง ตัวเองยังไม่รู้จักว่าฐานนี้ขับเคลื่อนความคิดออกมาจากไหน

นั่นนะ พระพุทธเจ้าถึงจะให้พุทธโธ ธรรมโม สังโฆ นึกถึงพุทธโธ มันกังวาน มันสะท้อนถึงฐานของใจใจ เพราะใจเป็นคนคิด เมื่อก่อนคิดแต่กลางวันแต่เรื่องของโลกเข้ามา คิดออกไปปัญญาเราว่าฉลาด ก็เอาแต่ความเร่าร้อนเข้ามาใส่ใจ เวลาคิดถึงพุทธโธๆ มันสะท้อนใจก็ยังไม่รู้ มันคิดยาก พุทธโธกว่าจะนึกแต่ละคำ แต่ถ้าคิดเรื่องโลกไปเป็นช่องๆ นะ คิดถึงพุทธโธ มันฝืนความคิด

มันฝืนแน่นอนเพราะมันเป็นอาหารของใจ ใจนี้กินอารมณ์เป็นอาหารอยู่แล้ว กินความคิดนี้เป็นอาหาร ความคิดนี้เป็นแขกจรมา คิดได้ร้อยแปด ใครมาพูดอะไรให้ฟังว่าที่นั่นมีทองเหมืองทองนะ เขาให้ฟรีๆ เป็นเหมืองๆ มันคิดทันที มันจะไปให้ได้ เขาพูดจริงพูดเท็จยังไม่รู้เลย เวลาข่าวลือ นั่นนะมันชอบคิดชอบจำ มันเป็นนิสัยของมัน ของจิตนี้ มันเป็นผู้หิว ผู้โหยใจ อารมณ์เข้ามามันคว้ามันคว้ามันบึง แต่พอพุทธโธนี้มันไม่เอา ถึงบอกว่ามันไม่อยากคิด มันคิดไม่ได้

มันสะท้อนถึงใจเพราะตรงนี้ ตรงที่ว่ามัน ไปแก้กิเลสที่คิดว่าคิดแล้วมันว่ามันไม่ได้ ผลประโยชน์...มันโง่ กิเลสมันพาโง่ เห็นไหม เวลาคิดเรื่องของปัจจุัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย วัตถุ มันว่ามันฉลาดมันกว่าวันเข้ามาหมดเลยนะ แต่พอเอาอาหารที่เป็นประโยชน์กับใจ อาหารที่บริสุทธิ์ อาหารที่ไม่เป็นพิษเข้าไปมันบอกว่า “ไม่เอา คิดไม่ได้” ฟังให้ว่าเห็นว่ากิเลส ความมืดบอดใจ

แสงของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่องอำไพในหัวใจของพระอริยเจ้าต่างๆ มันมืดบอดในหัวใจเรา มันมืด มันบอด มันไม่เห็น มันไม่ยอมรับ แม้แต่คำทำให้เห็นรู้จักตัวเองก่อน ต้องรู้จักตัวเองก่อนใจ ว่าเรานี้เป็นใคร เรานี้ เรานี้จะทำการแก่การงาน งานของอะไร ที่ทำงานยังไม่ มี คนทำอาหารเขายังทำที่โรงครัว โรงครัวก็มีเตาไฟ

แต่ใจของตัวนี้ไม่รู้จัก สมาธิไม่เคยมีในหัวใจ ความสงบของใจไม่เคยพบ ไม่เคยพบเคยเห็นใจ พอให้พุทธโธ พุทธโธขึ้นมา มันแย่งพื้นที่ พุทธโธ พุทธโธ ให้เรามีฐานที่ทำงาน กรรมฐาน เห็นไหม สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ฐานที่ควรแก่การงานที่จะรื้อภพหรือชาติ คนที่เป็นอาชานินยจะข้ามพ้นจากกิเลส คนที่จะข้ามพ้นจากกิเลส เห็นไหม ควรจะมีพื้นที่ทำงานก่อน พื้นที่ที่จะหาที่ทำงานให้ใจมันสงบก่อน

จากโลกิยะที่เครื่องดับไม่ได้ ให้มันดับเครื่องแล้วจัดพื้นที่ตั้งฐานเครื่องให้ได้ใจ ดับเครื่องอันนี้แล้วตั้งฐานแล้วติดเครื่องใหม่ให้เป็นพลังงานของธรรม เป็นพลังงานของธรรมที่มันจะกว้านดึงแสงนั้นเข้ามา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากวางในใจของอริยสาวกต่างๆ แล้วกำลังแผ่แสงสว่างจ้า แผ่ความร้อนออกมาเพื่อจะเข้าถึงหัวใจของสาวก สาวะกะ ผู้ฟัง ผู้ปฏิบัติ ในพรรษาในท่ามกลางพรรษาที่มีความอุตสาหพยายามอยู่

มันก็ต้องให้ทำความสงบขึ้นมาก่อน ทำความสงบกำหนดพุทโธ พุทโธ ให้มันสะท้อนเลื่อนลั่นถึงหัวใจ สะท้อนเลื่อนลั่นจนกว่าใจมันจะสะท้อนเลื่อนลั่นแล้วมันสลัดความคิดเดิมๆ ออกหมด ความคิดเดิมมันยึดพื้นที่ไว้หมด มันไม่สะท้อน มันไม่เข้าถึงใจ พุทโธนี้สะท้อนถึงฐานของจิต แล้วสะบัด มันสะท้อนเลื่อนลั่นจนสิ่งอื่นนั้นจะหลุดออกไป จนจิตนี้สงบเข้ามา สงบเข้ามา

จากไม่เคยเห็น จากไม่เคยทำ กินพุทโธ พุทโธ พุทโธอยู่ พุทโธตลอดเวลา พุทโธจนกว่าจิตมันจะอึดจากคำว่าพุทโธ จากที่มันไม่ยอมกิน เพราะอาหารนี้ไม่ถูกปาก เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจด้วย กิเลสมันจะกินแต่อารมณ์ความเห็นของตัวดั้งเดิม ความที่มาจากขุขัยใจให้พุ่งชานออกไป พุ่งชานแต่เราหาว่าเป็นคุณประโยชน์

แต่สิ่งที่ว่าไม่พุ่งชานเพราะคิดแล้วมันไม่ได้อะไร คิดแล้วมันอึดในตัวมันเองใจ พุทโธนี้เป็นตัดๆ ตัดความสืบทอดของความคิดที่จะออกไป กระแสมันจะออกไป กระแสของใจเคยพุ่งออกไป แต่พุทโธอยู่ สะท้อนกลับ สะท้อนกลับ สะท้อนกลับ จนอึดเต็มในตัวมันเอง เห็นใหม่ จนจิตนี้อึดในตัวของตัวเอง จนพุทโธที่ว่าจะนึกเอาก็ไม่ต้องนึก เพราะนี่เป็นอาการของนึก เห็นใหม่ อาการของใจไม่ใช่ใจ เงามองใจ

แต่เราต้องล้อมใจเข้ามาก่อน ล้อมใจเข้ามาถึงใจของตัวเอง พอถึงใจของตัวเองนั่นนะ จิตถึงจะเป็นความสงบ ความสงบอันนี้ กรรมฐาน สมถกรรมฐานเกิดขึ้นที่ใจนั่นนะ...อ้อ! เราเป็นอย่างนี้เองนะ ความสุขของเราเกิดขึ้น ตั้งแต่เกิดมาก็เพิ่งจะรู้จักตัวเองวันนี้เอง รู้จักตรงไหน? รู้จักตรงที่หัวใจเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อำนาจของกิเลสที่มันเกี่ยวจุมูกแล้วลากไสไปตั้งแต่เกิดมาจนเดี๋ยวนี้ที่เครื่องมันไม่เคยดับใจ เครื่องมันไม่เคยดับเลย ให้กิเลสนี้เกาะจุมูกแล้วลากไปๆ

จนถึงบัดที่ว่าจิตนี้สงบเข้ามา มันดึงกลับมาได้ไง มันต่อจุมกเต็ม จุมกมันเป็นอิสระ “โอ้! จิตนี้สงบความสงบนี้ให้ความสุขอย่างนี้เอง” ให้ความสุขคือเครื่องมันดับได้ มันเย็น เย็นในตัวของมันเอง นี่ตรงนี้เป็นระหว่างกลางของที่ว่าพื้นฐานของที่ทำงาน ฐานที่จะหงายภาชนะออกรับแสงเงา รับแสงของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รับแสงของธรรม เห็นใหม่ แสงของธรรมผ่องอำไพ แต่เรามันมีคบอดเอง เรามันมีคบอดเอง หาทางออกไม่ได้เอง เราก็ว่าเราเป็นชาวพุทธ เราศึกษามา เราปฏิบัติมา เราปฏิบัติมา เราว่าเราปฏิบัติ “เราว่า” แต่ไม่เคยเปิดเลย ว่าเราอยู่ในแสงสว่างก็มีพลาสติกคลุมตัวเองไว้ เราเอาแสงเข้ามา มันถึงไม่เจริญงอกงามไง

ดอกบัวยามเช้า ใต้รับแสงของแดดมันจะบานออก หัวใจของเราไม่เคยรับแสงเลย มันอับเฉา มันไม่เคยได้รับแสงแดดให้มันบานออกไป พืชพรรณธัญญาหารมันต้องได้รับแสงแดด มันจะปรุง มันจะเป็นเครื่องสงเคราะห์อาหารให้พืชผลเจริญเติบโต นั่นนะแสงของแดด นี่แสงของธรรม แสงของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเกิดขึ้นในหัวใจของเรา หัวใจมันจะเริ่มบานออก ใจจากที่มันอับเฉามันปกคลุมใจไว้ด้วยความมีคบอด ให้มันบานออกมายอมรับแสงอันนั้น

จิตนี้สงบเข้าไป ฐานที่มันจะบานออกมา ฐานของจิตอันนี้ แต่เดิมแสงมันส่องไปที่ไหน หัวใจก็มีคบอดอยู่ ภาชนะคว่ำอยู่ ฝนตกจนฟ้าถล่มทะเลลายมันก็ไม่ได้แม้แต่หยดเดียว ความชื้นเข้ามา มันก็เกาะให้เกิดสนิมอีกต่างหาก ไม่ได้อะไรขึ้นมาเลย จนทำจิตให้สงบ ถ้าจิตนี้ไม่สงบ ความคิดต่างๆ ที่คิดอยู่นั้นมันเป็นความคิดสัจจะ เป็นความจริง เป็นสมมุติสัจจะ ใจ ไม่ใช่ร้อยสัจจะ

สมมุติสัจจะก็จะทำให้เราเวียนว่ายตายเกิดอยู่ใน ๓ โลกชาติมานี้ ทุกข์มาขนาดไหน ความทุกข์นี้มันฝังใจอยู่ แล้วยาวนานเอก แสงของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำนั่นที่จะชำระกิเลส จะชำระกิเลสด้วยวิธีการของการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ชำระกิเลสแบบให้ใครเขาฉีดเข้ามาในหัวใจหรอก ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน หัวใจที่เกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนานี้ แล้วยังเกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา แล้วยังกึ่งกลางของพระพุทธศาสนาที่กำลังเจริญรุ่งเรืองในแสงของพระอาทิตย์ที่ส่องอย่างเต็มที่ แสงของธรรมแบบแก่กล้า ต้องเป็นพลังงานมาให้เราได้รับเต็มที่

ถ้าเราไม่ยอมเปิดใจของเราขึ้นมารับแสงของธรรม เราก็เป็นคนที่ว่าไม่มีคุณค่าเอง เราเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีคุณค่า เราไม่มีคุณค่า

เราเห็นคุณค่าของเรา เราถึงได้พยายามฝืนตนของเรา เห็นไหม ธรรมที่จะเข้าถึงใจได้มันต้องคนที่ฝืนตนเป็นหนทางเดียวในการประพฤติปฏิบัติเท่านั้นที่จะเข้าถึงธรรมได้ไง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว เราเกิดมาก็เป็นลูกของพ่อแม่ พ่อแม่ให้เงิน ให้ทอง ให้อาหาร ให้อะไรทุกอย่าง พ่อแม่ให้หมด เราก็ว่าเราเป็นลูกศิษย์ของตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้มีเมตตาตามหาคุณกับ ๓ โลกธาตุ แล้วจะให้ท่านยื่นให้เราเหมือนพ่อแม่ให้เราหรือ ใอันี่มันเป็นสุดมยปัญญา มันเป็นระหว่างบุญกรรม การเกิดมาพบกันไง ระหว่างพ่อแม่ลูก นี้มีบุญเกิดมาในภพหนึ่งชาติหนึ่ง มีกรรมสัมพันธ์กันมาถึงได้มาเกิดร่วมกัน มีกรรมดีก็เกิดมามีความสุขในครอบครัว มีกรรมที่เลวบาดหมางกันมาในชาติต่างๆ ก็ต้องมีเหตุทำให้เจ็บปวดครวคร่าในครอบครัวของเรา

แล้วจะคิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐขนาดนั้น ก็ต้องให้เหมือนพ่อแม่เราสิ ยื่นมาให้เราเลย กิเลสมันจะเอาง่ายๆ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นอย่างนั้นนะ เปิดทางเอาไว้แล้ว แต่มันเป็นไปไม่ได้ เพราะกิเลสมันอยู่ในเนื้อของใจ มันไม่อยู่ที่เนื้อของกาย เนื้อของกายนี้เราเป็นโรคภัยไข้เจ็บ เราไปที่หมอ หมอนิครักษาที่หายได้ด้วยสารเคมีเข้าไปทำปฏิกิริยาในร่างกายของเรา

แต่ความคิดความเห็นของเรามันปิด ขนาดเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ เรายังก้าวเดินไปไม่ได้ แม้แต่ว่ามีแผนที่ดำเนินนะ แผนที่ดำเนินเราก็อ่านแผนที่ผิด เราอ่านแผนที่ผิด เราคำนวณการผิด ในเมื่อแผนที่ชี้ตรงอยู่ แล้วเราเดินผิดจากแผนที่นั้นเราโทษใคร

นี่เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัตินี้ พระพุทธเจ้าวางไว้อย่างนี้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สวดยธรรมก่อน รู้ถึงว่าสขของธรรมเป็นวิมุตติสุข สุขขนาดไหน แต่วิธีการเข้าจะเข้าได้ทางเดียวคือการเอาจิตแก้จิตใจ เอามรรคอรียสัจจเข้าไปลบล้างหัวใจ

มรรคคือสิ่งที่มันส่งออกมาเป็นเจตนา เจตสิก เจตนากรทำความคิด เจตนาที่มันอยากจะ อิศระเสรี ทำความคิดของมันเอง นั่นจะต้องหักพลิกแพลงเจตนาตัวนี้ไง พลิกแพลงเจตนาตัวนี้ให้เห็นคุณเห็นโทษ ให้เห็นคุณของธรรม ให้เห็นโทษของกิเลส ให้เห็นโทษในความทุกข์แล้วจับโทษ นั่นให้ได้ไง แต่เราจับโทษของตัวเองไม่ได้ คือเราจับทุกข์ของตัวเองไม่ได้ไง เรាប់แต่ทุกข์ บ่นแต่ค้นหา บ่นแต่เหตุ แต่เราไม่เคยเข้าถึงผลของทุกข์ เราไม่เคยเห็นทุกข์จริง เราถึงจับทุกข์ไม่ได้

จิตนี้สงบ จิตนี้สงบควรแก่การงานเราถึงต้องหาว่าทุกข์มันอยู่ที่ไหน เหตุที่ว่าเป็นทุกข์ เป็นทุกข์ ต้องเจอจริงๆ หน้าใจ ต้องเจอทุกข์ปัจจุบัน จับทุกข์ได้ไง จับทุกข์ จับกาย เวทนา จิต ธรรม ที่อยู่ของอวิชชาที่ความลุ่มหลงของใจที่มันหาकिनออกมาในขั้น ๕ ในธาตุ ๔ ที่ว่าไม่อยากให้เป็นไป เห็นไหม ไม่อยากให้เป็นไปในเสื่อม ความแปรสภาพไป อยากให้คงอยู่ในความพอใจของเรา อยากจะมีชีวิตร้อยล้านปีจะอยู่ค่าฟ้านั้นนะ จะอยู่เจอพระศรีอริยเมตไตรยโดยไม่ต้องตายไปนูน นี่ความคิดมันคิดไปได้ขนาดนั้นนะ

นั่นนะเวลาความคิดมันคิดออกไป แล้วมันเป็นจริงไหมล่ะ? มันเป็นไม่จริง มันเป็นไม่จริง เพราะเราจับเหตุของสิ่งที่ว่าอาศัยใจ ความคิดนี้อาศัยอะไร? อาศัยขั้น กิเลสอาศัยขั้นหาकिन กิเลสอาศัยร่างกายหาकिन แล้วไม่ยอมรับความเป็นจริง อยู่แต่ที่ค้นหา อยู่แต่ค้นหา อยู่แต่ความคิด ค้นหา คือความทะยานอยาก ความปฏิเสธสิ่งที่เป็นความเป็นจริง หรือว่าไม่ได้ทำอะไรเลย ค้นหานี้ก็อยู่ในหัวใจที่พร้อมจะออกมาคิดออกไปร้อยแปด

ค้นหาถึงเป็นค้นหา ๓ ใจ เห็นไหม เป็นสมุทัย สมุทัยคือความที่สามารชำระได้ ทุกข์นี้เป็นเหตุ ทุกข์นี้เป็นผล ค้นหาเป็นเหตุ ทุกข์นี้เป็นผล เหตุนี้อาศัยผลออกมาด้วย ผลต่อเนื่องเราไม่เห็นผลไง ผลต่อเนื่องกำหนดให้เห็นทุกข์ เห็นทุกข์ เรាប់ทุกข์นะ แต่เราไม่เคยเห็นทุกข์ เรាប់กันว่าทุกข์ทั้งนั้นเลย แต่เราไม่เคยเห็น เราจับตัวมันไม่ได้ ตัวไหนคือตัวทุกข์ ตัวไหนเป็นตัวทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร

ทำไมพระสารีบุตร “เอ ชมฺมา...” ฟังเทศน์แก่นั่นเอง พระพุทธเจ้าสอน สอนสาวจากผลสาวไปหาเหตุ พระพุทธเจ้าสอนให้ดับเหตุ นั่น ทำไมพระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันขึ้นมาเลยละ จากผลสาวไปหาเหตุให้ดับเหตุ นั่น ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันมีฐาน เห็นไหม จิตนี้ถึงฐิติจิต จิตที่สงบแล้ว

ตัวนี้เราจับต้องใจเราได้แล้ว จับต้องใจเราได้ใจนั้นมีฐาน ตรงนี้ไง ตรงนี้ควรแก่การงานคือตัวนี้เป็นตัวเริ่มคิดใจ ตัวนี้เป็นสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิคือจิตที่เราจับต้องได้ ที่เราบังคับบัญชาได้ ยกขึ้น ยกขึ้นให้ควรแก่การงานในการวิปัสสนา เห็นไหม สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

วิปัสสนากรรมฐาน หมายถึงการชำระล้างใจ

สมถกรรมฐาน หมายถึงการทำความสงบเข้ามาจากความคิดเดิม จากโลกียะ ความคิดที่เป็นสุข ตมยปัญญาเป็นโลกียะทั้งหมดเลย ความคิดนี้ จินตมยปัญญาก็เจริญขึ้นมาจากการเราใคร่ครวญ เราใคร่ครวญขึ้นมาด้วย มันจะปล่อยวางเข้าไปด้วย เป็นสมาธิเป็นครั้งคราวๆ มา เป็นจินตมยปัญญา

จินตมยปัญญามันหมุนออกไป มันหมุนออกไปจนทำให้กิเลสมันจะก้าวเดินด้วยความไม่สะดวก เพราะว่าจินตมยปัญญาเกิดขึ้นพร้อมกับเราทำความสงบอยู่ด้วย เห็นไหม เราทำความสงบอยู่ด้วยแล้วยกขึ้นใจ ถ้ายกขึ้นได้ ยกขึ้นจากว่ามันสงบอยู่แล้ว มันมีความสุขอยู่แล้ว มันเป็นเรื่องยนต์ที่ว่าพลังงานกลับแล้ว เป็นพลังงานย้อนกลับ ย้อนกลับเข้าไปชำระฐานตัวนี้ ฐานที่ตั้งควรแก่การงาน งานที่กลางฐานของใจใจ

ฐานนี้เห็นอะไร ฐานนี้เป็นฐานใช้ใหม่ คราวนี้ต้องการอะไร คราวนี้ต้องการวัตถุขึ้นมาทำโรง คราวใช้ใหม่ คราวนี้ต้องการฝึก ต้องการหญ้า ต้องการเนื้อสัตว์ต่างๆ มาผสมเป็นอาหารขึ้นมา ฐานที่ควรแก่การงานมันควรจะหาทำงานกับอะไร? ทำงานกับกาย เวทนา จิต ธรรม ใจ กายของเรานี้แหละ ที่อยากอยู่ค้ำฟ้ามันนะ อยากให้เจอประศรีอริยมุต ไตรย ถ้าเอาจากนั้น บัดเดี๋ยวนี้ ทำไมต้องไปหาพระอริยศรีเมตไตรย องค์สมณโคดมเราอยู่ที่นี้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศธรรมธรรมนี้ต้องมาตลอด แสงของธรรมแผ่เจ้าอยู่อย่างนี้ แล้วจะให้ไปหาอนาคตที่ไหน

ถ้าเป็นปัจจุบันนี้มันปฏิเสธ มันเป็นงานที่ว่ากิเลสมันจะหลอกให้ไปก่อน หลอกว่าเมื่อนั้นไปเมื่อนั้น ผลักไสไปอนาคต แล้วเมื่อนั้นจะได้ทำไป เพื่อให้ปัจจุบันนี้หมดโอกาสไป เพื่อให้ปัจจุบันนี้เคลื่อนไป ให้ไปอยู่กับอนาคต คิดถึงแต่อดีต แต่ความเศร้า ความเจ็บปวดครวครวมา คิดแต่ชาตินี้ละ

มันยังอยากจะคิดไปอดีตชาติโน้นนะ เพราะมันยังคิดไม่ได้มันถึงต้องคิดแต่ชาตินี้ คิดถึงแต่ความเจ็บปวดครวครว แล้วก็มาสูมขอน เอามาสูมไฟอยู่ที่หัวใจ แล้วพอจะคิดปฏิบัติมันก็ว่า “เมื่อนั้นๆ”

ให้กลับมาเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันนี้แสงของธรรมนี้ส่องอำไพ ส่องอำไพจริงๆ กลางอยู่นะ เจริญรุ่งเรืองมากในรุ่งเรืองในหัวใจของพระอรียเจ้า แต่มันไม่รุ่งเรืองในหัวใจของเรา เห็นไหม มันไม่รุ่งเรืองเราก็ต้องพยายามฝืนขึ้นมาไง เปิดขึ้นมาให้ได้ กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่มันจะขับเคลื่อนไปข้างหน้าให้เป็นปัจจุบันนี้ จับต้องได้ เห็นกายก็เห็น โดยปัจจุบัน เห็นกายเป็นกายนอกนั้นเป็นเห็นกายด้วยการทำความสงบเข้ามาให้ถึงฐานนี้ เดิมทีเดียวมันส่งออกทั้งหมด เห็นกายนอกด้วยใจที่มันคิดเอง

ใจเคยคิดในเรื่องหน้าที่ของการทำงาน กับใจคิดออกไปโดยปกติ มันกระทบกับกาย นั่นคือโลกิยะทั้งหมดเลย เห็นขนาดไหนก็เห็นแบบโลกใจ เห็นแบบโลก เห็นแบบกิเลส ความที่มันควรจะเป็น โทษ มันเห็นเป็นการสืบทอดหมด มันเห็นเป็นการยึด เป็นการว่าเป็นเจ้าของใจ ทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็นของของเรา เรามันก็ยึดว่าเป็นของเรา แม้แต่กายเรายังไม่ใช่ของเราเลย แล้วกายนอกของคนต่อๆ ไป มันจะเป็นของเราได้อย่างไร แต่มันก็ยึดเข้ามา

นั่นนะ พิจารณาภายนอกมันถึงจะปล่อยจากความฟุ้งซ่านออกไป จิตส่งออกเข้าไปใน จิตออกไปรับรู้ ๓ แคนโลกธาตุให้มาเป็นเอกัคคตารมณ์ เป็นหนึ่งเดียวเข้ามาในหัวใจของตัวเอง นั่นเห็นภายนอกหมายถึงว่าเห็นเพื่อปล่อยเข้ามาถึงตรงฐานนี้ เห็นไหม เห็นภายนอกแล้วไม่สนใจ ต้องเห็นภายในใจ เห็นกายด้วยตาของธรรม ตาของธรรม ตาของธรรมคือตาของความเห็นภายใน ความเห็นตาของธรรมยกขึ้นขณะที่จิตถึงฐาน ยกขึ้นนั่นคืองาน นั่นคือเหตุแห่งการทำงานใจ เหตุแห่งการดูใจ ดูกาย ดูใจ จากฐานของใจ เห็นไหม ใจแก้ใจ

แต่ใจนี้ที่อาศัยกายและใจ อาศัยกายและใจออกไป จิตส่งจิตออกไปนี้เป็นสมุทัยทั้งหมด จิตย้อนกลับเข้ามานี่คือมรรค จิตย้อนเข้ามา จิตดูจิตนี้เป็นมรรค จิตดูจิตนี้เป็นมรรคต้องยกขึ้นวิปัสสนาด้วย ไม่ใช่ดูฟังใจ ดูฟังนี่เป็นการดูทำความสงบเข้ามาถึงฐานของมัน ถึงฐานของมัน แล้วการจิตดูจิต การวิปัสสนาถ้าไม่เห็น ไม่มีงาน เรามีแต่ฐาน เรามีแต่โรงงานว่างๆ แม้เราไม่มีเหตุจะประกอบ เป็นอาชีพขึ้นมาได้ เรามีแต่โรงครัว แต่เราไม่มีอาหารเลย เราเข้าไปในโรงครัวแล้วไม่มีอาหาร แล้ว

เราจะกินอะไร ถ้าเป็นทางโลกมันไม่มีกิน มันก็ตายซะใหม่ แต่หัวใจมันไม่เคยตายใจ ไม่มีอาหารมัน ก็นึกว่านี่เป็นอาหาร เพราะมันลุ่มหลง ความลุ่มหลงอันนี้มันก็มีติดบอด

ในการประพฤติปฏิบัติอยู่ ทุกกิริยาก้าวเดินออกไป กิเลสมันคอยจ้องหว่าที่จะขัดขาให้ล้ม ตลอดเลย กิเลสมันจะขัดขาให้ล้มไป กิเลสมันคือความเคยใจ มันเป็นเจ้าของความคิด เจ้าของดวงใจ ทั้งหมด มันจะไม่ปล่อยให้...

...พื่นออกไปจากกาย...เห็นกาย ความคาดเดามันเป็นสิ่งมหัศจรรย์มากนะ

การประพฤติปฏิบัตินี้เป็นของที่เลิศโลก เลิศเหนือโลก เหนือทุกอย่าง แล้วเราไม่เคยทำ พอเราไม่เคยทำแล้วเราไปเจอสิ่งอะไรที่เกิดขึ้น เราว่าจะเป็นอย่างไร นี่มันค้นเดาธรรม การประพฤติปฏิบัตินี้ต้องประพฤติปฏิบัติซื่อสัตย์กับตนเองใจ ซื่อสัตย์แล้วทำตามความจริง พิจารณาให้เห็นคุณค่า ขณะที่เห็นนั้นอาการเกิดขึ้นต่างๆ อาการที่การวิปัสสนาเกิดขึ้นระหว่างเห็นกายนี้ มันจะปล่อยวางได้ ปล่อยวางได้ถ้าจิตมันมีพลังงานพอมันจะปล่อยวาง มันมีพลังงานนะ พลังงานของสมาธิถ้ามีอยู่ มันได้มีพลังงานนี้ มันจะทะลุผ่าน ทะลุผ่านๆ การเพ่งทะลุผ่านไป ปล่อยวางไป ปล่อยวางไป เห็นใหม่ การปล่อยวางไปนั้นมันปล่อยชั่วคราว เพราะมันเห็นด้วยพลังงานของสมาธิ

พลังงานของสมาธิมีแรงมาก ฐานนี้มันคง งานการทุกๆ อย่าง เครื่องมือนี้กำลังใหม่เอี่ยมถอดด้ามเลย มันควรแก่การทำงาน พอเจอกายมันเพ่งมันก็ขาด ขาด ความขาดอันนี้ มันไม่ได้ขาดแบบบัญญัติภาคะ มันไม่ได้ขาดด้วยวิปัสสนาที่การใคร่ครวญใจ วิภาคะให้เห็นว่ากายนี้มันเป็นไตรลักษณ์อย่างไร มันแปรสภาพนี้มันแปรสภาพขนาดไหน มันแปรสภาพอย่างที่ว่าข้างนอกมันแปรสภาพอยู่แล้ว แต่ความเห็นอันนี้เป็นความเห็นของสมมุติสัจจะ

ความเห็นอริยสัจจะ “อริยสัจจะ” ความเห็นในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ดับทุกข์ เครื่องมือทำให้การดับทุกข์ วิธีการทำให้ดับทุกข์ นี่มรรค มรรคมันจะเดินไป ฉะนั้น กายเห็นแล้วต้องเห็นกลิ่นออกมาจากอริยสัจใจ ออกมาจากอริยสัจ ตัวอริยสัจที่ทำงานเคลื่อนไป

ขณะที่พิจารณาอยู่ต้องตั้งให้ได้ งานอันนี้มันยากยิ่งกว่าการประกอบกิจการงานในทางโลก เพราะการประกอบกิจการงานในทางโลกความชำนาญมันเป็นไปได้ แต่สิ่งนี้คนไม่เคยเจอ สิ่งนี้คนไม่เคยเห็น พอมันผ่านทะลุด้วยแรงของสมาธิ มันจะปล่อยวางไปเอง เข้าใจว่าอันนี้เป็นผลไง พอเข้าใจว่าอันนี้เป็นผล เห็นใหม่ แล้วนอนใจ นอนใจไม่ได้

ความนอนใจไป จิตเจริญขึ้น สัพเพ ธมมา อนตตา ธรรมทั้งหลายต้องแปรสภาพทั้งหมด ความเห็นที่ยังไม่เป็น ยังเกาะไม่ได้ ความเห็นที่ยังไม่คงที่แท้ กุปปธรรม อกุปปธรรม ถ้ายังไม่เป็นอกุปปธรรมมันยังแปรสภาพอยู่ ความแปรสภาพอันนี้ เราเห็นก็จริงอยู่ เราเข้าใจก็จริงอยู่ แต่แปรสภาพ แปรสภาพในทางเสื่อมลง ในความแปรสภาพไป

แล้วถ้าเรารู้ทีหลัง มันจะเสียดายมากนะ เสียดายพลังงานที่ทุ่มไปทั้งชีวิต เสียดายพลังงานที่ว่าบวชเรียนมาก็พรรษา เสียดายพลังงานที่ว่าเราทำงานมาขนาดไหนแล้วทำไมมันไม่ได้ผล แล้วมันก็ท้อใจ นั่นกิเลสมันหลอก ๒ ชั้น ๓ ชั้น หลอกในการประพฤติปฏิบัติ ขัดขวางการปฏิบัติมาตลอดเลย วิปัสสนาอยู่มันก็หลอกให้เห็นว่าอันนี้เป็นของจริงแล้ว แล้วพอเสื่อมไป ความท้อท้อถอย ความเสื่อม ความใจความคิด นี่มันหลอกมาตั้งแต่เริ่มต้นทำ ขณะทำก็หลอก แล้วพอหมดกำลังใจมันยิ่งกระตือรือร้นเข้าไปเลย นั่นนะ มันถึงต้องเห็นโทษของกิเลส

เห็นโทษของกิเลส เห็นคุณของธรรม เห็นความเมตตา เห็นคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องวิปัสสนาจนเห็นตามความเป็นจริงนะ เห็นความเป็นจริง จกฺขุ อุทปาติ ญาณ อุทปาติ ปญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ เห็นใหม่ อาโลโก แสงของธรรมมันเข้ามาในหัวใจของเรา มันส่องเข้ามาจนกิเลสสะเทือนเลื่อนลั่น มันส่องเข้ามาจนเผาผลาญกิเลสได้

ดวงตาของธรรมเกิดแล้ว จกฺขุ อุทปาติ

ญาณ ญาณนั้นเกิดแล้ว ญาณ อุทปาติ ปัญญาเกิด

วิชชา เห็นใหม่ วิชชา อุทปาติ วิชชา เห็นใหม่ อวิชชาเกาะวิชชา

อาโลโก อุทปาติ นั่นธรรมจักร

นี่ความเห็นจริงต้องเห็นอย่างนั้น เราคิดว่าเรามีปัญญาแล้วมันถึงจะเป็นไปได้ จกฺขุ อุทปาที ความเห็นของจักขุ จักขุคือดวงตาของธรรม เห็นจากดวงตาของโลก กับความเห็นของเรา กับเห็นดวงตาของธรรม ถ้าธรรมมันเคลื่อนไป ธรรมจักรมันเคลื่อนไป จักรนี้ได้เคลื่อนออกไปแล้ว การวิปัสสนานี้เคลื่อนออกไป เห็นใหม่ ความเคลื่อนออกไปจะไม่ลั้งเลงสงสัย

ความลั้งเลงสงสัย เห็นใหม่ ว่าเราเห็นแล้วมันปล่อยวาง นี่วิปัสสนาอยู่แต่ความเห็นมันปล่อยวางมันปล่อยมันก็ว่างมันก็มีความสุข...มันว่างสิ แต่ไม่มีเหตุผลรองรับ มันต้องว่างแบบมีเหตุมีผลรองรับทุกๆ อย่าง มันถึงว่าก้าวเดินออกมาจากอริยสัจ ก้าวเดินออกมาจากสนามรบแบบสุภาพบุรุษ ก้าวเดินออกมาจากสงครามแบบผู้ชนะ ก้าวเดินออกสงครามมาโดยนับศพว่ากี่ศพไป

แต่นี้มันเป็นการซ้อมรบ มันเป็นการยิงด้วยลูกปloomๆ มันไม่มีศพให้นับแม่แต่ศพเดียว มันเป็นเข้าสัมผัสด้วยการซ้อมรบไป ทำกันหลอกๆ แต่วิธีการซ้อมรบก็เพื่อจะออกสงครามจริง เห็นใหม่ นักรบ! ไม่เคยซ้อมรบจะเอาอะไรมารบ นักรบก็ต้องซ้อมรบก่อน วิปัสสนามันก็ต้องวิปัสสนาจากผิดพลาดขึ้นมาก่อน ความผิดพลาดมันก็เป็นครูสอนเรา เป็นครูสอนเราให้เราเป็นความจริง

ถ้าเรารบกับกิเลส รบกับความเห็นผิด รบกับความเป็นจริง นั่นล่ะแสงของธรรม มันจะสมานเข้ามาในหัวใจของเรา แสงของธรรมที่ว่าอยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอริยสาวกต่างๆ มันจะสะท้อนเข้ามาในหัวใจของเรา แสงของธรรมกับใจของเรานี้เป็นเนื้อเดียวกัน

แสงของธรรมส่องอำไพ ธรรมะนี้เจริญในไตรภพ เราจะไม่เกิดไม่ตายใน ๓ โลกธาตุ เราไม่ต้องไปเกิดไปตาย มันเจริญไม่เจริญ? ความเจริญของโลก ความเจริญของจักรวาลมันสับเปลี่ยนไปตลอด ดวงดาวก็หมุนเคลื่อนไป เคลื่อนไปทั้งนั้นเลย

แต่ถ้าหัวใจนี้ ธรรมครองใจนะ ธรรมครองใจ ฟังสิ มันบอกว่าธรรมครองใจ ครองถึง ๓ ไตรภพ ครองถึงนั้นมันเจริญรุ่งเรืองในหัวใจที่ไม่เคลื่อนไป มันเหนือทุกอย่าง นั่นนะธรรมอันนี้ จกฺขุ อุทปาทีใด ดวงตาของธรรม ดวงตาเห็น ญาณ ญาณเกิด ญาณต้องรู้ มีญาณเกิดมีความเห็น มีญาณญาณเกิด ความรู้อีกอันหนึ่ง เขาเรียกว่าปัญญาเกิด ปัญญาเกิดนะ ปัญญาตามหลักความเป็นจริง ไม่ใช่ปัญญาเรา ปัญญาในหลักความเป็นจริง หลักความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากขณะว่าไม่มีกาลเวลา

ใดๆ ทั้งสิ้นเข้ามาหมุ่นอยู่กับมัน มันเป็นปัญญาที่เกิดขึ้น เห็นใหม่ ญาณเกิดขึ้น ปัญญาเกิดขึ้น ญาณมันจะไปละเอียดยกกว่าปัญญาที่ตรงไหน ปัญญาที่ละเอียดยกกว่าญาณ

วิชาเกิดขึ้น มีปัญญาดึงมีวิชาเกิดขึ้น วิชารู้ รู้ตามความเป็นจริง

อาโลโก อุทปาทิ ความว่างเกิดขึ้น ฟังสิ มันว่างอะไร ไอ้ที่ว่าว่างๆ อยู่เมื่อก็เรียกว่าว่างอะไร ว่างทีแรก ว่างอะไร ทำสมาธิขึ้นมาว่าว่างๆ วิปัสสนาเข้าไปว่าปล่อยวาง มันมีอะไรเป็นเหตุเป็นผล มันมีอะไรไปรับรู้มัน มันว่างตรงไหน อะไรว่าง? กิเลสมันพาวางต่างหากละ นี่กิเลสมันหลอก แสงของธรรมถึงเข้าไม่เป็นเนื้อเดียวกับเราไป

เราพูดกันได้ เราคุยกันได้ ธรรมะเป็นอย่างนั้น แสงเป็นอย่างนั้น แสงของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่แสงของธรรมในใจเรา แสงของธรรมในใจเรานี้ พอเข้าสมาธิกับใจแล้วอ้าปากไม่ขึ้นนะ มันมหัศจรรย์เกินบอก ไม่รู้จะพูดกับใคร มันจะพูดกับใครได้อย่างไร คนนั้นบ้าแน่นอน สิ่งในโลกที่เขาไม่มี แล้วไปพูดกับเขาได้อย่างไร...นั่นนะ มันถึงว่าอ้าปากไม่ขึ้น อ้าปากไม่ออกเลยละ นี่รู้จริงกลับเป็นอย่างนั้น

เรารู้ รู้แบบศึกษามา รู้แบบสุดมยปัญญา เราก็เป็นประโยชน์ ความเป็นประโยชน์มันก็ต้องหนุนขึ้นไป เป็นการก้าวเดิน เป็นการซ่อมรบไป การซ่อมรบก็เป็นให้เรารู้วิธีการสัมปยุตกับกิเลส วิธีการสัมปยุตกับกิเลส เห็นใหม่ ต้องสัมปยุตด้วยความจริง ความจริงอันนี้ถึงบอกเป็นเอกบุรุษ เป็นเอกบุรุษเป็นผู้ที่ว่าผู้ประพฤติปฏิบัติ มันถึงได้เป็นทางออกของเราไป เป็นทางออกของผู้ที่ปฏิบัติเป็นทางออก

ทางอื่นไม่มี ทางอื่นไม่มี อย่างน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราเกิดมาอาภัพวาสนา...ประเสริฐ ท่ามกลางพระพุทธศาสนานี้อาภัพไปตรงไหน กำลังพระอาทิตย์ขึ้นส่องแสงเต็มๆ เลยนะ พลังงานนี้กำลังเที่ยงเลย กำลังเที่ยงเลยเพราะว่ามันเป็น ๒,๕๐๐ ปี เห็นใหม่ ธรรมออกมาแบบสุดๆ แล้วเราเองต่างหากจะรับเข้ามาได้อย่างไร ฉะนั้นเราก็มีกิเลส กิเลสในใจของเรามันรับเข้ามาแล้ว หนาได้รับแสงเข้ามาถูกต้องมันยังมาทำให้ผิดได้

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะประกาศอยู่ใต้ง่า ใหม่อ้อมอดด้าม แล้วแต่เราจะพลิกขึ้นมาเป็นพลังงานที่เราจะใช้ขึ้นมา นี่มันไม่อย่างนั้นนะสิ มันไปมองงานอื่น งานสมควรแก่เรา เห็นไหม ประพฤติปฏิบัติอยู่ก็ล้งเลสงสัย ล้งเลสงสัยไปตลอด มันต้องยอมผิด ทุ่มเข้าไปเลย ผิดเป็นอันว่าผิด ไม่มีใครรอกที่เดินถูกทาง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี สลบถึง ๓ หน สลบถึง ๓ ครั้งนะ นั่งจนสลบไป สลบไปเลยถึง ๓ หน สลบแล้วฟื้นขึ้นมา เอาชีวิตเข้าแลก อวิชชาปุจฉยา สงขารา ภพชาตินี้แสนทุกข์มาก ภพชาตินี้มันแสนเร่าร้อนมาก ทำให้หัวใจนี้เร่าร้อน แล้วเกิดตาย เกิดตาย ไม่ใช่ความสุขแน่นอน มันเป็นเรื่องใหญ่โตมาก เรื่องการเกิดการตายเป็นเรื่องที่ใหญ่โตถ้าเราเชื่อธรรม

ถ้าเราไม่เชื่อธรรมก็ว่า ตายแล้วก็แล้วกัน ฉะนั้นมันเป็นเรื่องที่ใหญ่โต เป็นเรื่องที่ว่ายาในโลกลี้ณะ มันก็เป็นยารักษากันเฉยๆ วิชาการในโลกลี้ณะก็เป็นวิชาชีพเฉยๆ แต่วิชาชำระกิเลส วิชาชำระกิเลส ยารธรรมอันนี้ไง ภาวนามยปัญญาตัวนี้เท่านั้น มีแต่ภาวนามยปัญญาเท่านั้นที่ชำระกิเลส

ธรรมะสืบทอดกันมาตั้งแต่เริ่มต้น สีด สมาธิ ปัญญา อันนั้นเป็นวิธีการ เป็นการสะสมขึ้นมาหนึ่ง สอง สาม เป็นสเต็ปขึ้นมา ต้องมีเหมือนกัน ต้องมีหมดต้องมีทาน สีด ภาวนา ต้องมีทำสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน วิปัสสนานะ แต่สุดท้ายแล้วมันต้องลงที่ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากธรรมจักร เป็นจักร เป็นเอก เป็นทางอันเอก ทางอันนี้พระพุทธเจ้าขุดค้นมาเพื่อมาชำระปราบไ้อการเกิดและการตาย ปราบชำระล้างได้หมดไง ยาตัวนี้เป็นยาเอก เป็นธรรมโอสถ

ธรรมโอสถชำระกิเลสเท่านั้น ยาของกิเลสมีแต่ธรรมโอสถนี้ไ้อเดียว แล้วการจะดื่มกินธรรมโอสถ ธรรมโอสถมันกินที่ปากของใจ ปากของใจอยู่ที่ไหน ยานี้ถ้าเราไม่กินเรายังคิดได้ ถ้าปากของใจ เห็นปากของใจ ปากของใจก็ที่ว่าภพของใจที่จิตมันสงบนั้นไง นั้นนะเข้าถึงฐาน ฐานตรงนั้นเป็นฐานที่ปาก นั้นคือปากของใจที่เริ่มจะกินยาเข้าไป

เราต้องผลิตยาขึ้นมาเอง แล้วเราก็ต้องกรอกปากตัวเอง เราต้องทำเองทั้งหมด นั้นถึงว่าเป็นอตุตา หิ อตุตโน นาโถ แสงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ แสงธรรมประเสริฐในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แล้วก็ประเสริฐมา ประทานไ้อเงินปัญญา วัคคิย์รู้ตามไปก่อน พระยสะตามไป พระสุภัททะเป็นองค์สุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วยังเคลื่อนมาอีก พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ตั้ง ๒๐๐-๓๐๐ ปีมา พระอรหันต์เกิดขึ้นตลอดเวลา จากธรรมอันนี้ไง จากธรรมที่พระพุทธเจ้าวางไว้นี้ไง

ถึงว่าแล้วทำไมที่วางไว้ ทำไมเรายังเอาไม่ได้ล่ะ? เราเอาได้แต่วิธีการประพฤติปฏิบัติ วิธีการเข้าหาธรรม มันเป็นวิธีการเหนือโลก มันเป็นวิธีการที่ว่าเอาชีวิตเข้าแลกไง ธรรมที่ได้มานี้เอาชีวิตเข้าทุ่มกันทั้งนั้น มันจะทุกข์จะยากแสนเข็ญขนาดไหน ทุกข์เพื่อจะพ้นจากการเกิดและการตาย ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์เพื่อจะปวดแสบปวดร้อนกันต่อไปในการเกิดและการตาย

การเกิดและการตายต่อไปมันก็สะสมไป บุญกุศลทำดีก็เกิดดี ทำชั่วก็เกิดชั่ว แต่ขณะเกิดขณะตายนั่นแสนทุกข์แสนยาก นกเวลามันลงเกาะ ลงน้มนวล แต่ก่อนจะบินออกไปมันกระพือจนต้นไม้สั่นไหว คนเราเวลาเกิดขึ้นมาคืออกดีใจ ตอนจะตายนี่สั่นไหวไปหมด ขี้หวี่ใจนี่สั่นไหว ความทุกข์ เสรี คื่นร่น เดือดร้อน นั่นนะมันทุกข์ มันจะให้ผลขนาดนั้น เพราะมันทุกข์มันถึงให้ผลขนาดนั้น นี่คือตัวของทุกข์ แต่เรามันว่ามันยังไม่ให้ผลไง เหมือนกับการผลัดวันประกันพรุ่งไปก่อน มันยังไม่ให้ผล ยังไม่เห็นถึงเรา ก็รันไว้ก่อน รันกันไว้ก่อน มันยังไม่มาถึงเรา ถึงเข้าวันไหนก็คอดก คอดก ก็คนจนตรอกจนมุม

นี่คือบัณฑิต บัณฑิตที่ว่าเห็นการว่ามันจะเป็นไป เราถึงหาช่องทางออกก่อน ช่องทางที่เราจะออก นั่นนะมันต้องให้กำลังใจตัวเองขนาดนั้น นักปฏิบัติ นักรบทั้งนั้นเลย เราจะนับศพของกิเลส เราต้องต่อสู้ด้วยความจริงจัง การเปิดสนามรบในหัวใจใจ เปิดสนามรบ เปิดภวาสวะ ภพของใจ การเกิดและการตายในโลก ในวิภวณ ๓ โลกธาตุ นั่นภพ ภวาสวะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ นั่นเป็นภพข้างนอก ภพข้างนอกนี่จิตมันไปเกิดต่างหากมันถึงได้ภพ

เราเกิดเป็นมนุษย์นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราถึงได้ว่าอยู่ในกามภพเหมือนกัน นี่มนุษย์ ที่นี้ภพซ้อนภพไง ภพในหัวใจนี่มันสำคัญกว่าภพข้างนอกใจ ในเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นภพหนึ่ง อยู่ในกามภพ แต่เราไม่ทำลายได้เลย

เราทำลายกามราคะออกสิ ทำลายกามราคะ พิจารณากายเห็นกาย ตามความเป็นจริงปล่อยเข้ามา ปล่อยสังโยชน์เข้ามา เห็นใหม่ นี่เกาะธรรมติด พอเกาะธรรมติด จกฺขุ อุทปาติ ญาณ อุทปาติ ปญญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ เข้ามา ปล่อยหมด พิจารณากาย กายอันแรก

พิจารณาภายในกาย จนพิจารณาภายในกายอสุภะ ใจที่เป็นอสุภะ เห็นไหม ภายในกาย กายซ้อนเข้าไปเป็นใน กายของใจนั่นนะ พิจารณากามอยู่ตรงนั้น

พิจารณากามตรงนี้ เห็นไหม กามภพ ตั้งแต่เทวดาลงมา ตั้งแต่เทวดาลงมาจนถึงนรก สวรรค์นี้เป็นทั้งหมดเลย เป็นกามภพไป แล้วเราทำลายกามภพ โดยพิจารณาภายในอสุภะ ความเห็น ความเห็นว่าทุกอย่าง กายทิพย์หรือกายเนื้อ มันแปรสภาพทั้งหมด มันไม่มีกายคงที่ทั้งหมด กิเลสอาศัยอยู่ทั้งหมด ทำลายทั้งหมด นี่พ้นจากภพของกาม

ภพของพรหม จิตเป็นหนึ่ง รูปพรหม อรูปพรหม ทำลายภพอีก นั่นนะ ภพข้างนอก ทำลายรูปภพ อรูปภพ ภพ ๑๖ ชั้น นั่นนะ จิตมันเกิดใน ๓ โลกธาตุ ใน ๓ ภพนั้น เห็นไหม แล้วแสงของธรรมมันครอบทั้งหมดนะ แสงของธรรมส่องอำไพ ธรรมเจริญในไตรภพ เจริญในไตรภพตรงไหน? เจริญที่ไม่ไปเกิดกับมัน ภพมันเก้อๆ เงินๆ อยู่ แต่หัวใจนี้ ภพของใจ ภพซ้อนภพ ภพที่เกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วเราทำลายภพที่ใจทั้งหมด ภพกับภพมันเข้าไปเจอกันไม่ได้

ในเมื่อสิ่งที่ว่าเป็นขี้บวกขี้ลบลบ ภพของใจไม่มี ภาวสวะ กิเลสสวะ อวิชชาสวะ ภาวสวะ ภาวสวะฐานของใจนี้ทำลายจนหมด หมดเลย เห็นไหม แสงของธรรมครอบกลางหัวใจ ครอบทั้งหมดทำลายภพของเราแล้ว ภพที่เกิดที่ตาย ภพชาติจากกลางหัวใจ แล้วมันจะไปเกิดในภพไหน ในเมื่อไม่มีตัวขับเคลื่อนไป

ภพทั้งหมดออกไปจากใจแล้วนี้ หัวใจไม่มี ภพไม่มี ทุกอย่างไม่มี มีแต่อาการเก้อๆ เงินๆ นี่ถ้าแสงของธรรมมันส่องอำไพในหัวใจของผู้ปฏิบัติ ธรรมอันนี้เป็นของผู้ปฏิบัติ นั้น ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาของท่านไป ท่านนิพพานไปแล้ว พระอรชยสาวกนิพพานไปหมดแล้ว พอนิพพานไปนั่นคือสิ้นสุดของภพทั้งหมด เพราะทำลายภพในใจแล้ว มันเจริญครอบ ๓ ไตรภพไป แสงของธรรมครอบทั้ง ๓ ไตรภพ ไม่สามารถจะเข้ากับภพใดได้อีกเลย ดับไปทั้งหมด

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราทำลายกามภพก่อน รูปภพ อรูปภพ นี่ทำลายเข้าไป ทำลายกามภพแล้ว มันก็เป็นรูปราคะ อรูปราคะ เห็นไหม รูปฉาน อรูปฉาน นี่ภพ ๑๖ รูปภพ อรูปภพ...อยู่ มันยังไม่...ถ้าผู้ที่ทำลายกามภพแล้ว อีก ๒ ภพนี้เรายังไม่ได้ทำลาย ทำลายด้วยอะไร? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ

มรรค ทุกข์ ความละเอียดอ่อนของใจ ความละเอียดอ่อนของใจที่มันเศร้าหมองอยู่ มันเศร้าหมองอยู่
รูปราคะ อรูปราคะ ความเป็นราคะอันนั้น มันยังอยู่ที่ภพนั้น ภพที่ละเอียดอ่อนมาก อยู่ในหัวใจ
นั่นนะ ฐานของใจที่ควรแก่การงานไป

พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาตรงนั้น พิจารณาตรงนั้น ในกาย เวทนา จิต ธรรม ใน
อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค หมุนอยู่ที่ตรงนั้น หมุนอยู่ที่ตรงนั้น หมุนเข้าไป อวิชชาปจฺจยา สงฺ
ขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ วิญญาณปจฺจยา นามรูป มันเป็นปฏิจสมุปบาทเคลื่อนออกไป พอมัน
เคลื่อนไป ใจมันออกมา มันเป็นเรื่องที่สัมผัสกันในตัวมันเอง สัมผัสกับตัวเอง มันเป็นแสงส่งออกมา

ความที่เป็นแสงส่งออกมาก ความรู้สึกนั้นออกมา มันทำให้วิปัสสนาเข้าไปได้ ความ
ละเอียดอ่อนจากภพภายในมันละเอียดอ่อนจากข้างนอกมาก การละเอียดอ่อนจากกามภพ กามภพนี้
มันเป็นรูป เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ จับต้องได้ มันเป็นเรื่องที่ว่าเราเกิดตาย เกิดตายมามากกว่า มันซึ่งใจใจ
แต่ความละเอียดอ่อนของพรหม เราเกิดได้น้อย สิ่งที่สูงเจริญเราเกิดได้น้อย ความเกิดได้น้อยมัน
ละเอียดอ่อนอยู่ภายใน ความละเอียดอ่อนอยู่ภายใน นี่มันได้เคลิบเคลิ้มกันไง ความเคลิบเคลิ้มนี้มัน
ยังต้องไปตกค้างอยู่บนภพนั้นต่างๆ

นี่ถ้าแสงของธรรมไม่ส่องอำไพครอบ ๓ โลก เห็นไหม มันครอบภพไหนละ ถึงว่าถ้าแสง
ของธรรมส่องอำไพ ธรรมเจริญในไตรภพ นั้นครอบได้หมด อันนั้นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมของพระอริยสาวกที่ผ่านพ้นไปแล้ว แต่เราจะครอบได้ก็ภพละ เราจะ
ครอบได้ก็ภพ ธรรมเจริญในภพอยู่ที่เราทำ อยู่ที่เราทำ

ในการกระทำนี้ มันก็ต้องไม่มโนใจ ต้องขุดคุ้ย ขนาดข้างนอกเรายังล้มลุกคลุกคลาน แล้ว
ไปข้างในมันละเอียดอ่อนจนต้องเข้าไปคารวะกิเลสทุกคน การประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่จะประพฤติ
ปฏิบัติต้องไปคารวะ ไปจมยอม ไปสมยอมให้กิเลสมันหลอกอยู่ตรงนั้น ไปหมุนเวียนให้กิเลส
หลอกจนหัวปักหัวปำ จนกว่าจะรู้ว่าโค่นหลอก จนจับต้องกิเลสขึ้นมาวิปัสสนาได้ไง

ต้องเข้าไปสยบยอมแน่นอน เพราะมันเป็นตัวฐานอยู่ตัวใน แล้วพอเราเข้าไปถึงตรงนั้นแล้ว
มันก็ไปวิปัสสนา ก็เหมือนกับเด็กกับผู้ใหญ่สู้กัน เราเข้าไปแล้วเรารู้ไม่ได้หรอก กองทัพที่เล็กกว่า

จะนับศพมันไง เราเกือบจะเป็นศพให้มันนับก่อน เกือบจะเข้าไปตายให้มันนับนะ แต่มันก็ไม่ตาย เพราะมันเป็นนามธรรม

การต่อสู้ไง เราเจริญมรรคขึ้นมามันก็เป็นการที่เราเจริญขึ้นไป เป็นภาวนามยปัญญา จาก สุตตะ จินตะ จากสุตมยปัญญาขึ้นมา ความศึกษาเล่าเรียน ครูบาอาจารย์สอนขึ้นมาฟังมา อาจารย์ว่าอย่างไร เวลาคิดพันขึ้นมาไปหาอาจารย์ ถามอาจารย์ว่าเรียนวิปัสสนาตัวนี้ทำอย่างไร อาจารย์จึงแนะนำ สุตตะ จินตะ เราก็ไปวิปัสสนาใคร่ครวญ จริงไหมเอ๋ย จริงไหมเอ๋ย จริงไหมเอ๋ย เห็นไหม แล้วพอทำขึ้นไปเรื่อย ส่งเสริมขึ้นไปเรื่อย ความจริงไหมเอ๋ย วิปัสสนาด้วยไม่ยอมแพ้เนี่ย ใจตัวที่ขึ้นมา นั่นคือภาวนามยปัญญา มันจะเกิดขึ้นจากการต่อสู้ เราจับใสอยู่ทุกวัน สิ่งที่เราจับใส เราผลัดกันอยู่ มันต้องเป็นจริงตามของมัน จนได้สักวันหนึ่ง

จากความสยบยอม เพราะคำว่า “สยบยอม” หมายถึงว่า นึกว่าเข้าใจ นึกว่ารู้แล้วตามความเป็นจริง ความสยบยอมนะกิเลสมันหลอก ถึงต้องยอมสยบยอมมัน แต่ในเมื่อครูบาอาจารย์สอนแล้ว ใจ มีครูมีอาจารย์ เพราะเราเกิดกึ่งกลางพุทธศาสนา มีครูมีอาจารย์ที่ว่ามีแสงของธรรมส่องอำไพในใจอยู่แล้ว ถ้าแสงของธรรมส่องอำไพในหัวใจของครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้ที่รู้จริงนั่นนะ ผู้รู้จริงเท่านั้น ถึงจะชี้นำถึงฐานที่ว่ามันเป็นฐานเรื่องแสงในหัวใจได้ เป็นฐานเป็นภพที่เรื่องแสงอยู่ในหัวใจ เพราะมันเป็นรูปราคะ อรูปราคะ อยู่ในหัวใจแล้ว...รูปฉาน อรูปฉานนี้เป็นราคะ ความเป็นราคะนี้มันเป็นความละเอียดอ่อนอยู่ในใจ ต้องครูบาอาจารย์ที่เข้าใจ เห็นไหม ชี้นำ แล้วพอชี้นำแล้วเราก็เจริญตาม

จากการที่เข้าไปสยบยอม เข้าไปคารวะกิเลส เข้าใจว่ากิเลสนี้เป็นที่สูงสุดไง เข้าใจว่านี่คือแสงของธรรม เข้าใจว่าผ่าน ได้รับแสงของธรรมเข้ามาเป็นชุด เป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา ก็เข้าใจว่าอันนี้เป็นแสงของธรรม เพราะมันเป็นสิ่งที่ไม่เคยพบไม่เคยเห็น...มันไม่ใช่ มันเป็นการสยบยอมให้กิเลสมันหลอก

กิเลสที่มันอ่อนไหวกว่า กิเลสมันก็มีปฏิกิเลส ลูกพ่อกิเลส หลานกิเลส ลูกกิเลส มีลูกหลานมีพ่อ มีปู่ อวิชชาขจฺจยา สงฺขารา โลก โกรธ หลงนี่นะ นางคันทา นางราคะ นางอรดี มันยังเป็นลูกของอวิชชา เป็นเจ้าวิภูจักร ความละเอียดอ่อนภายในมันต้องสาวขึ้นไปไง สาวขึ้นไป ทำลายตรงจุด เรือนยอดของอวิชชาทั้งหมด

อวิชชาปัจจัย สขุขารา มันออกมาเป็นวัฏจักรออกมา มันเป็นปัจจัยการออกมา มันหมุนอยู่ภายใน มันหมุนอยู่ภายใน การเข้า การสขุขอมแล้วมันต้องรู้ดี การสขุขอม ความเสียเปรียบ ความปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล มันได้ผลกึ่งหนึ่ง กึ่งหนึ่งคือความปล่อยวางใจ แต่มันไม่ได้ผลด้วยการสลัดทิ้งทั้งหมดใจ มันไม่สามารถ แสงนั้นไม่สามารถชำระ มันสามารถทำความสงบได้ครึ่งหนึ่ง แต่ไม่สามารถชำระไอ้พวกสิ่งที่เป็นพิษได้ใจ

สิ่งที่เป็นพิษคาอยู่ที่ใจนั้น ทำให้สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ มันจับต้องได้เพราะมันเป็นพิษ มันให้ผลเป็นลบ มันไม่ให้ผลเป็นบวก นี่ความจงใจ ความไม่สขุขอมอันนั้นต่างหากทำลายได้หมดเลย พลิกหมด พลิกฟ้าคว่ำดิน หมดสิ้นกันจากความคิดที่ว่าต้องไปเกิด ไปค้างอยู่ ความที่ไปค้างอยู่เพราะสิ่งที่เป็นพิษนี้พาไปค้าง ในเมื่อเราทำลายพิษนั้นออกทั้งหมด ทำลายอวิชชาออกทั้งหมด เป็นปัจจัยการที่ละเอียดอ่อนขนาดไหน เราก็ทำลายได้ ทำลายได้ด้วยภาวนามยปัญญา ทำลายได้ด้วยธรรมจักรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

จากผู้ที่ปฏิบัติ เพราะมีฐานของใจ มีฐานที่การงาน มีฐานที่ว่ามีการต่อสู้ มีการก้าวเดินออกไปไป ก้าวเดินออกไป ก้าวเดินออกไปเพื่อเปิดให้แสงนั้นเข้าได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยไป เปิดออกจนไม่มีที่ปิดบัง โลงแจ้งออกหมด เห็นไหม ถ้าโล่งแจ้งแสงนี้คลุมไปได้หมด แสงของอาทิตย์ แสงของแสงสว่าง ถ้ามีสิ่งทีปิดบังอยู่ สิ่งนั้นจะมีมืดทันทึ ขนาดดวงอาทิตย์สุริยคราสมันยังบังได้

แต่แสงของปัญญา จกขุ อุทปาติ ญาณ อุทปาติ ปัญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ นี้หมด หมดจริงๆ โลงแจ้งทั้งหมดเลย โลงแจ้งในหัวใจของผู้ที่ปฏิบัติ โลงแจ้งของผู้ที่ขับไล่ขึ้นไป จากเตาะเตะ เตาะเตะนี่แหละ โลงแจ้งออกทั้งหมด มันโล่งแจ้งออกไปด้วยญาณไป ปัญญา ญาณ ทั้งปัญญาทั้งญาณ เพราะความรู้ ความว่าง ว่างทั้งหมด

แล้วมันแม้แต่ ในห้องที่เราเก็บของอยู่ เราเก็บเอง เรายังรู้เอง แล้วนี่ในหัวใจที่มีมืดบอด เราทะลุเข้าไปทั้งหมด ในหัวใจเรา เราชำระทั้งหมด ในหัวใจของเราแสงเลเซอร์ยังเข้าไป มันยังยิงเข้าไป มันยังผิดๆ ถูกๆ แต่นี่แสงของปัญญาไป แสงของปัญญา แสงของธรรม มันได้ชำระล้างในหัวใจเราทั้งหมด ในหัวใจของเราเป็นธรรมพร้อมกับแสงอันนั้นไปด้วย

แสงนั้นกับหัวใจเราเป็นเนื้อเดียวกัน เป็นที่สว่างไสวทั้งหมด ไม่มีความมืดบอด ไม่มีความ
 ลังเลสงสัย ความมืดบอดได้ชำระล้างแล้ว ใจดวงนั้นเรืองแสง สว่างไสวอยู่ตลอดเวลา ไม่มีความ
 อะไรจะทำให้มันเศร้าหมองได้อีกเลย ความเศร้าหมองไม่มีในหัวใจดวงนั้น

นี่แสงของธรรมส่องอำไพในหัวใจผู้ที่ปฏิบัติ เห็นไหม ธรรมเจริญในไตรภพ เจริญในไตร
 ภพ ใจดวงนั้นไม่เกิดอีกใน ๓ โลกธาตุ เจริญไปที่สุด นี่เกิดขึ้นมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้าเป็นผู้ที่ขุดค้นขึ้นมาก่อน เจริญในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แล้วก็เจริญ
 ขึ้นมาในหัวใจของพระอริยสาวกต่างๆ

แล้วเราก็งกกลางพุทธศาสนา ในกึ่งกลางพุทธศาสนา แสงของธรรมนี้สว่างไสวเป็น
 กลางวันอยู่ แสงของอาทิตย์เป็นกลางวันร้อนแผดเผาอยู่ กิเลสเรานั้นเป็นสิ่งที่มันน่าเกลียด มันเป็น
 สิ่งที่ทำให้เราเป็นทุกข์เป็นยากอยู่ แล้วเราทำไมไม่มูมานะละ ถ้าเรามูมานะ แสงของธรรมนี้มันต้อง
 เจริญในใจเราแน่นอน มันต้องเจริญในหัวใจผู้ที่ปฏิบัติแน่นอนเลย

แล้วพอเจริญขึ้นมาแล้ว เจริญขึ้นมาพร้อมกับความสุข “วิมุตติสุข” ฟังสิ ความสุขใน ๓
 โลกธาตุนี้ไม่มี แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหม ไม่เคยได้เสวยวิมุตติสุขนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้าเสวยวิมุตติสุขอันนี้ก่อน “วิมุตติสุข” ฟังสิ สุขที่มันไม่มีไ้ สุขที่มันวิมุตติไปเลย ไม่ใช่สุขที่ว่าเรา
 ต้องมาเวียนว่ายตายเกิด ดีใจ เสียใจอยู่...ไม่มีฯ สุขของนี้ไม่มีใน ๓ โลกธาตุ

นี่มันเจริญในหัวใจของผู้ที่แสงของธรรมส่องอำไพในใจดวงนั้น จากที่มีมืดบอด มันสว่างไสว
 มันมีแต่ความสุขใจ แล้วเราละ เราเป็นผู้ปฏิบัติ เราก็มูมานะ เห็นไหม ถึงว่านี่กึ่งกลางพรรษา ใน
 พรรษานี้เป็นที่ว่าจะให้เราตั้งอกตั้งใจใน พรรษานี้เป็นการเร่งความเพียร การเร่งความเพียรมันก็
 ต้องมีความทุกข์ มีความทรมาณ เพราะความทุกข์อันนี้มันเป็นความทุกข์ของกิเลส มันสะสมให้
 ไม่ใช่ความทุกข์ของเราหรอก ไม่ใช่ความทุกข์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะให้สาวกของ
 ท่านลำบากลำบากนะ แต่มันเป็นทาง เป็นอุปาย ที่จะเอาตัวพ้นออกไปจากกิเลส

พ้นออกไปจากกิเลสมันก็ต้องต่อสู้ ความต่อสู้อันนั้นมันก็เป็นความทุกข์ ความต่อสู้ ถึงว่า
 ความต่อสู้ ต่อสู้กับกิเลส กิเลสมันบีบมันขวาง ความทุกข์อันนี้ถึงว่ามันเป็นสิ่งที่ว่าเราสมควรจะ

ยอมรับทุกข์อันนี้ ถ้าเห็นว่าอันนี้เป็นความทุกข์แล้วเราคือ เราพยายามจะหาทางออก เราต้องพ้นไปจากไอ้สิ่งที่ว่ามันเศร้าหมองอยู่ในใจเรานี้ได้ ได้แน่นอน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยหลอกใคร พระพุทธเจ้าไม่เคยหลอกใคร พระพุทธเจ้าพูดสัจจะทุกคำพูดเลย ปฏิบัติได้ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ผู้ที่ปฏิบัติจริงต้องเห็นจริงตามธรรมนั้นแน่นอนเลย เพราะฉะนั้นถ้าเราเชื่อตรงนั้นแล้ว เราก็มีมานะ เราทำของเราได้ เราทำของเราได้ เราทำของเราได้ ธรรมของเรา ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราอาศัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาศัยครูบาอาจารย์ อาศัยผู้รู้ทางชี้นำเราไป

แต่ถึงที่สุดแล้วธรรมอันนั้นเป็นของผู้ที่ปฏิบัติ เป็นของเราล้วนๆ เลย ทั้งๆ ที่ว่ามันเป็นทุกข์อยู่นี้แหละ แล้วมันจะถึงที่สุดได้ ทั้งๆ ที่มันจะทำให้เราลำบากลำบาก เราก็กั๊ก กั๊กพยายามฝืนฝ่าไป เห็นคุณค่าของหัวใจเรา หัวใจมันทุกข์อยู่ มันเร่าร้อนอยู่ มันต้องการให้เราช่วยเหลือมันนะ เราช่วยเหลือมัน เราคือกิริยาไง เราคือการประพฤติปฏิบัติ มันคือหัวใจที่มันเศร้าหมองอยู่ในใจนี้ มันกับเรา มันกับเรา

อยู่ที่หัวอกเรา ทำไมเรียกมันกับเรา? เพราะกิเลสกับความคิดมันคนละอัน เราถึงว่าเราต้องพยายามชวนชวนเพื่อจะช่วยให้หัวใจเรา กิริยาอันนี้เป็นธรรมของพระพุทธเจ้าจากภายนอก ธรรมอันนี้เป็นกิริยาภายนอก แล้วเราสะสมเข้าไปให้มันเข้าถึงใจเราให้ได้ เห็นไหม ทำขึ้นมา นั่งสมาธิอยู่ กำหนดอยู่ที่เพื่อสะท้อนถึงหัวใจ สะท้อนถึงแก่นของใจ สะท้อนถึงรากเหง้าของใจ มันสะท้อนถึงหัวใจอันนั้น เหมือนกับเราช่วยใจเราไง

หัวใจมันเรียก มันเร่าร้อน มันเรียกให้เราช่วยอยู่ ทุกข์อยู่นี้ ทุกข์อยู่ เรียกให้คนอื่นมาช่วย เรียกคนโน้น เรียกคนนี้ อยากจะให้คนโน้นมาช่วย แต่ธรรมที่เป็นกิริยาอยู่นี้จะเข้าไปช่วย จะเข้าไปช่วยด้วยอะไร? ด้วยทุกข์ที่เราพยายามโถมเข้าไปนี่ไง ด้วยทุกข์ที่เราโถมเข้าไป เราพยายามอยู่นี่ไง นี่ กิริยาของธรรมข้างนอก แล้วมันจะสะท้อนถึงใจข้างใน สะท้อนถึงใจ

ทุกข์ก็ต้องฝืนต้องทน จะทุกข์ขนาดไหนก็ฝืนก็ทน ทุกข์อันนี้ไม่ทำให้ถึงกับตายได้หรอก แต่ทุกข์เพราะเกิดเพราะตาย มันทำให้ทุกข์ให้เกิดให้ตายมาก็ภพก็ชาติ ทั้งทุกข์ ทั้งเกิด ทั้งตาย เจ็บแสบปวดร้อน แต่จำไม่ได้ แต่ประพฤติปฏิบัติอยู่นี้มันก็ทุกข์ มันทุกข์ มันปวด มันร้อน มันจะไม่ยอม มัน

จะยอมไป...มันจะไม่ยอม จะทำต่อไป มันจะพาเลิกไป นั่นกิเลสละ นั่นนะกิเลสมันถึงขีดกับแสงของ
ธรรม

แสงของธรรมส่องอำไพนั่นมันส่องอำไพในหัวใจของพระอรหันต์ต่างๆ ต่างหากละ มันถึง
ส่องอำไพได้ ในเมื่อหัวใจเรามีกิเลสอยู่นี้ มันมีคั้งนั้นละ ทีนี้พอมันมีคมันจะทำให้เราล้มไป เราก็
ต้องมีปัญญาพลิกเพลงสิ (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)